

คอลัมน์ “แจ่งสี่เปี้ย” ฉบับวันที่ 12 พฤษภาคม 2569

บอกต่อเรื่องราวดี ๆ ... “การเงินดี ชีวิตดี”

ดร.พรเพ็ญ สดศรีชัย
ธนาคารแห่งประเทศไทย

เมื่อวันศุกร์ที่ผ่านมา ดร. ชญาวดี ชัยอนันต์ ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายองค์กรสัมพันธ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ให้ความรู้ทางการเงินที่น่าสนใจไว้ในงาน Money Expo ผู้เขียนจึงขอบอกต่อเรื่องราวดี ๆ กันนะคะ

ทำไมคนไทยจึงมีปัญหาหนี้ครัวเรือนกันมาก

สถานการณ์หนี้ครัวเรือนของคนไทยมีลักษณะ (1) เป็นหนี้เร็วขึ้น โดย 50% ของคนไทยอายุ 30 ปี มีหนี้ และประมาณ 1 ใน 5 ของกลุ่มดังกล่าวเป็นหนี้เสีย (2) เป็นหนี้มากขึ้น โดยสัดส่วนประชากรที่เป็นหนี้เพิ่มขึ้น จากราว 20% ในอดีต เป็น กว่า 30% และ (3) เป็นหนี้นานขึ้น แม้จะเกษียณอายุ ก็ยังใช้หนี้ไม่หมด โดยคนอายุ 60-69 ปี มีหนี้เฉลี่ยราว 4.5 แสนบาทต่อราย ส่วนคนอายุ 70-79 ปี มีหนี้เฉลี่ยเกือบ 3 แสนบาท

เมื่อดูประเภทหนี้ครัวเรือนของไทยเทียบกับต่างประเทศแล้ว พบว่า ไทยมีสัดส่วนหนี้ส่วนบุคคลหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดทรัพย์สินหรือรายได้ มากกว่าหลายประเทศ โดยไทยมีหนี้บ้าน 35% หนี้รถยนต์ 8% หนี้เพื่อประกอบอาชีพและอื่น ๆ 27% และมีหนี้ส่วนบุคคล บัตรเครดิต สูงถึง 30% ขณะที่เกาหลีใต้ที่มีสัดส่วนหนี้ครัวเรือนรวมต่อ GDP สูงกว่าไทย กลับมีสัดส่วนหนี้อุปโภคบริโภคเพียง 6% มีหนี้บ้าน 42% และส่วนใหญ่เป็นหนี้เพื่อธุรกิจ/ซื้อหลักทรัพย์และอื่น ๆ

สาเหตุหลักที่คนไทยมีหนี้ มาจากรายจ่ายสูงกว่ารายได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงควรแก้ปัญหาหนี้ควบคู่กับการปรับพฤติกรรมใช้เงินกันนะคะ

การวางแผนแก้หนี้ ควรทำอย่างไร

เริ่มจากตัวเราเองก่อน ด้วยการปรับพฤติกรรม คือ สูตรสำเร็จการแก้หนี้ที่ดีที่สุดคะ โดยเฉพาะการลดรายจ่าย น่าจะเป็นทางออกที่ทำได้เลย นอกจากนี้ เป็นการหารายได้เพิ่ม และ การขายทรัพย์สินเพื่อนำไปโปะลดภาระหนี้สินคะ

เมื่อลูกหนี้รู้สึกว่ายืมไม่ไหว สามารถติดต่อเจ้าหนี้เพื่อขอปรับโครงสร้างหนี้ โดยควรศึกษาทางเลือกการปรับโครงสร้างหนี้แบบต่าง ๆ และเปรียบเทียบก่อนตัดสินใจรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง หากยังมีข้อสงสัย

สามารถหาตัวช่วยเพิ่ม โดยแบงก์ชาติมีโครงการ “**หมอนี่เพื่อประชาชน**” เพื่อให้คำปรึกษาแก่ลูกหนี้ รวมทั้งมี “**ทางด่วนแก้หนี้**” ซึ่งเป็นช่องทางเสริมออนไลน์ในการขอความช่วยเหลือด้านการผ่อนชำระหนี้ค่ะ

กรณีลูกหนี้ที่มีหนี้เสียค้างชำระเกินกว่า 120 วัน ในกลุ่มหนี้บัตรเครดิต บัตรกดเงินสด และสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน รวมไม่เกิน 2 ล้านบาท สามารถเข้าร่วมโครงการ “**คลินิกแก้หนี้ by SAM**” ตามเงื่อนไขที่กำหนด โดยจะจ่ายดอกเบี้ยในอัตราต่ำราว 3-5% และผ่อนชำระนานสูงสุด 10 ปี

โครงการ “**ปิดหนี้ไว ไปต่อได้**” มีระยะเวลา 3 ปี เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อย NPL ที่ค้างชำระเกินกว่า 90 วัน (โดยใช้สถานะหนี้ ณ 30 ก.ย. 68 เพื่อป้องกัน moral hazard) ในกลุ่มสินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน เช่น บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล (รวมถึงตั้งหนี้ของหนี้ที่เคยมีหลักประกัน) รวมไม่เกิน 1 ล้านบาท

ตัวอย่าง ลูกหนี้มีภาระหนี้รวม 5 หมื่น ประกอบด้วย เงินต้น 3 หมื่น และ ดอกเบี้ย 2 หมื่น เมื่อมาติดต่อเข้าโครงการ ก็สามารถเลือกโปรแกรมการจ่ายได้ 2 แบบ คือ (1) “**จ่ายปิดจบหนี้**” โดย SAM ลดเงินต้น 50% ซึ่งกรณีนี้ ลูกหนี้จ่าย 1.5 หมื่น ก็สามารถปิดจบหนี้ได้ทันที หรือ (2) “**ผ่อนชำระเป็นงวด**” โดย SAM ลดเงินต้น 30% และมีระยะเวลาผ่อนสูงสุด 36 งวด (ระยะเวลาผ่อนชำระของลูกหนี้จะขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่เราเริ่มเข้าโครงการ ถ้าเข้าร่วมช้า ระยะเวลาผ่อนจะน้อยลงตามระยะเวลาที่เหลือของโครงการ) อัตราดอกเบี้ยในระหว่างมาตรการเหลือ 0% ซึ่งกรณีนี้ ลูกหนี้จะจ่าย 70% ของเงินต้น หรือ 2.1 หมื่น คิดเป็นการผ่อนจ่ายเดือนละ 583.33 บาท 36 งวด ก็ปิดจบหนี้ได้ ดังนั้น จึงขอเชิญชวนลูกหนี้รีบเช็คสิทธิและลงทะเบียนกันนะคะ

ประโยชน์ที่ได้รับ คือ การลดภาระหนี้ และ เงื่อนไขผ่อนชำระแบบผ่อนปรน ทำให้เปลี่ยนจากลูกหนี้เสียเป็น ลูกหนี้ดีได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยให้มีโอกาสการเข้าถึงสินเชื่อใหม่ได้เร็วขึ้นค่ะ

สูตรการเงินที่ดี: รายจ่ายต้องมาจากเงินเหลือภายหลังกันเงินออมไว้แล้ว

สมการการใช้จ่ายที่ดีควรเป็น รายได้ - เงินออม = เงินคงเหลือ เพื่อใช้จ่าย สะท้อนว่า ให้ “กันเงินออม” ไว้ก่อน แล้วมีเงินเหลือค่อยนำไปใช้จ่าย จาก [รายงานผลสำรวจทักษะทางการเงิน ระดับการออม และการใช้บริการทางการเงินของคนไทย พ.ศ. 2567](#) กลับพบว่า แม้กว่า 90% ของครัวเรือนไทยตอบว่ามีเงินออม แต่เพียง 23% ที่มีเงินออมฉุกเฉินที่เหมาะสม หรือ อยู่ได้ 6 เดือนขึ้นไปหากขาดรายได้กะทันหัน สะท้อนปัญหาความไม่เพียงพอของเงินออม ทั้งนี้ หากเราทำตามสูตรการเงินที่ดี กันเงินออมไว้ก่อน ส่วนที่เหลือคือ รายจ่าย ซึ่งจะแปรผันตามรายได้ เข้าทำนอง “กันเงินเก็บไว้ก่อน มีน้อยใช้น้อย มีมากค่อยใช้มาก” นะคะ

ดร. ขยวาศิฯ ได้แนะนำ **วิธีการใช้เงินเป็น** คือ (1) **การใช้ให้ช้า หรือ ใช้เวลาก่อนใช้เงิน** โดยคิดก่อนว่า เป็นของที่จำเป็น (need) หรือ ของที่อยากมี (want) และสำรวจของที่มีอยู่ก่อนซื้อใหม่ (2) **ใช้ให้ชนะ** โดยเปรียบเทียบก่อนจ่าย ทั้งเทียบราคา/ ความคุ้มค่า/ วิธีการจ่าย หากจ่ายน้อย เท่ากับ เป็นผู้ชนะใช้เงิน

(3) **ใช้ให้รู้ทัน** (แรงกระตุ้นหรือกลการตลาด) โดยดูว่าเป็นของที่ต้องซื้อจริง หรือ โดนโปรโมชันหลอกให้ซื้อเยอะ/ เร็วกว่าที่จำเป็นและ (4) **ใช้ให้แคร์อนาคต** โดยแบ่งการใช้เงินทั้งการออม/ จ่ายหนี้ก่อน ค่อยเหลือไว้ใช้

ปัจจุบัน ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มขายสินค้าออนไลน์นำเสนอ **Buy Now Pay Later (BNPL)** กัน ซึ่งเป็นประเด็นที่เราต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่า วันหน้าจะจ่ายไหวไหม หรือจะกลายเป็น “Pain Later” หรือไม่ นะคะ ที่จริงแล้ว BNPL อาจเทียบได้กับสินเชื่อ เพราะผู้ให้บริการมีข้อมูลของเราจากแหล่งอื่น จึงอนุมัติวงเงินให้ได้ รวมทั้งยังอาจมีผลให้พฤติกรรมการใช้จ่ายผิดเพี้ยนไป เพราะเมื่อเราเห็นตัวเลขราคาที่ต้องจ่ายหรือยอดผ่อนที่ต่ำ อาจส่งผลกระตุ้นการใช้จ่ายสินค้าที่ไม่จำเป็นได้

การเงินที่ดี ย่อมนำมาซึ่งชีวิตที่ดีได้ จึงขอชวนกันสร้างพฤติกรรม “ใช้เงินเป็น” เพื่อ “ลดหนี้ที่ไม่จำเป็น” ลงได้นะคะ

** บทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด

**